

В. ЧОРНОВІЛ ДОМАГАЄТЬСЯ У ГОРБАЧОВА ПРАВ НА ДИСКУСІЮ НАЦІОНАЛЬНОГО ПИТАННЯ

Нью-Йорк (ЗП УГГ). — Як повідомляють правозахисники з Москви у середу, 5-го серпня 1987 року, звернувся листом до генерального секретаря ЦК КПРС Михайла Горбачова колишній політичний в'язень Вісеслав Чорновіл у справі національної політики та права на дискусію українського національного питання і висвітлення „білих плям“ в українській історії і культурі.

В. Чорновіл

Крім того, в листі до Горбачова, В. Чорновіл пропонує відновити видання „Українського Вісника“. Він виходив як неперіодичний журнал в українському самвидав на початку 70-х років і був розгромлений совєтським режимом. Сьогодні „Український Вісник“ міг би бути речником „гласності“ українського національно-демократичного руху. Українські політв'язні звільнені з таборів не можуть задовольнитися співучастю в московському журналі „Гласность“, оскільки в Україні виходив свій громадський і літературно-мистецький журнал такого самого напрямку, для висвітлення актуальних проблем українського життя.

Відновлений „Український Вісник“ мав би бути суспільно-культурним місячником і виходити під прізвиськом колишнього незмінного редактора В. Чорновіла.

Передруки „Українського Вісника“ за кордоном можливі під умовою, щоб матеріал не був редагований чи змінюваний, а також не супроводжувалися сторонніми передмовами.

В. Чорновіл, народжений 24-го грудня 1937 року, відомий український журналіст, був звільнений 1985 року після четвертого засуду (перший був 1966 року з умовним вироком) за активну

В Римі успішно закінчено 17-ті літні курси УКУ

Рим (УКУ). — Тридцять один слухач, 10 викладачів, 78 лекцій, 18 робочих днів, три дні наукової конференції (з 18 доповідей) — ось баланс цьогогорішнього 17-х літніх курсів Українського Католицького Університету, що відбулися в Римі в дні з 21-го червня до 22-го липня 1987 року.

Крім цього, студенти і викладачі відвідали три щоденні прогулянки до знаменитих місць Італії (Ассізі, Орвієто, Флоренція, Помпеї, Монтекассіно), півдня провели на відвідині римських замків в околиці Риму, побувавши в трьох місцях з українською присутністю, а в Римі відвідали всі українські установи — Патріархальний двір на Піацца Мадонна ді Монте, Коллегію св. Йосафата, Українську Малу Семінарію Отців Салезіян, Генеральні курії Отців Василіян, Сестер Василіанок і Службиць.

Студенти також мали можливість оглянути знамітні місця старовинного і середньовічного Риму, включно із Ватиканським музеєм, відбываючи таким чином практично лекції з римської цивілізації. У середу, 1-го липня викладачі і студенти взяли участь у папській аудієнції, під час якої вирішено українську групу. Папа Іван Павло II звернувся такими словами до українських учасників українською мовою: „Вітаю сердечно українських студентів з країн Європи і Америки, що прибули до Риму для приготування до святкування Тисячоліття Хрищення Київської Русі. Бажаю Вам усім мирного перебування у столиці Святого Петра та з цілого серця уділяю Вам і всім, що дороги вашому серцю, наше Апостольське Благословення“.

Студенти слухали викладачів на загальну тему „Хри

І. ДЕМ'ЯНЮК ВІДКИНУВ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОКУРАТОРА ПЕРЕПИТУВАННЯ ОСКАРЖЕНОГО ЗАКІНЧЕНО, ПОЧИНАЮТЬ СВИДЧИТИ ЕКСПЕРТИ ВІД ДОКУМЕНТІВ.

Єрусалим, Ізраїль (АН-ЧЕЙН, тел.). — Іван Дем'янюк, після шестиденного перепитування прокуратурою і суддями, відкинув обвинувачення, що він є Іваном з Треблінки тут на процесі в середу, 5-го серпня, заявляючи, що прокуратура не має жадних даних на таке грубе обвинувачення.

„Я просив вас, якщо ви сказали, що я „Іван Грозний“, я хотів би, щоб ви взяли і показали — ось Іван, не бреші мені, ось твої дані. А де ваші дані? Ви мною крутите тому, що я малограмотний і трохи запугався у своїх свідченнях. Але це не є доказ, що я „Іван Грозний“ і що був у Треблінці. Я думаю, що пізніше ви побачите хто я“.

Цю заяву склав Дем'янюк після того, як прокуратор Міхаель Шакед формально обвинуватив його „на підставі зізнань свідків і перепитувань“, що немає сумнівів, що він є „Іваном Грозним“, винним у злочинах поданих в акті оскарження.

У перепитуванні Шакедом і всім трьома суддями, як також оборонцем Джамом Гіллем, Дем'янюк постійно настоював, що він подавав неправдиві дані

про себе під час переслухання в справі отримання статусу Ді-Пі в 1948 і 1949 роках, щоб спастись від насильної репатріації до СРСР, де на нього чекала смерть „за зраду батьківщини“.

Він подавав різні місцевості — Самбір або Собібор, Данціг, Бішофсгофен, Пільва, щоб приховати своє совєтське громадянство, своє перебування в німецьких таборах полонених і в армії ген. Власова.

Дем'янюк також признався, що він часами казав, що він роджений в Козятині, або й в Києві, замість Дубові Махаришці, бо уважав, що це простіше, а американці напевно неправильно написали б „Дубові Махаришці“ на аплікаціїх. (У звітуваннях про процес І. Дем'янюка досі ще ні одна американська газета не подала правильно назви цього села, і навіть на мійкій аплікації подано Duboisacharizki).

Місцевість Собібор або Самбір він подав на сугестію приятеля, а урядовець ІРО написав на аплікації Собібор, тому він пізніше повторив це саме, щоб не сповільнювати процесу перевірки і візду з Німеччини до ЗСА. Шойно в 1958 році Дем'янюк подав пра-

ІРАН ОБВИНУВАЧУЄ ЗСА І САВДІЙСКУ АРАБІЮ

Дубай, З'єднані Арабські Емірати. Офіційні прес-ставники Ірану, зокрема тамошній диктатор у священній рясі аятолла Хомейні, почали погрожувати З'єднанім Стейтам Америки і Саудівській Аравії за заколот у святому місті для всіх мусульманів в Мекці, спричинені іранськими екстремістами, а також висланими зумисне терористичними групами. У висліді цих заколотів загинуло понад 400 осіб, а кілька сотень були поранені.

„Ми обвинувачуємо уряд ЗСА за спричинення заколотів“, заявив 87-річний Хомейні кажучи, що прийде час, що „ми виставимо Вашингтонів рахунок за ці жертви“. Хомейні не сказав коли і де Іран планує „розплачуватись“ з Америкою, яку він часто називав „лижовольською державою“, яка в його уяві є спричинником усіх лих.

У Вашингтоні, представник Державного департаменту Чарльз Редман заявив що літнім спричинником треба вважати висланників аятолли Хомейні, які поїхали до Мекки і заздалегідь опрацювавши планом встановити там кровопролиття, використовуючи кількамільйонову присутність мусульманів, які прибули до цього міста з багатьох держав світу. Зрештою, іранські екстремісти вже не раз погрожували королівській родині Саудівської Аравії розправою і ліквідацією монархії в їхній державі.

Редман, відчитав також коротку заяву Державного департаменту з підтримкою позиції Саудівської Аравії, яка, на думку американських урядових чинов-

ЗАХІД КРИТИКУЄ СССР ЗА ПРАВА ЛЮДИНИ

Відень, Австрія. Делегати З'єднаних Стейтів Америки і багатьох інших західних країн, гостро критикували Совєтський Союз за порушення справ так званого третього кошика Гельсінкських угод, які включають права людини, право на еміграцію, вільний вибір ідеїми і людьми тощо.

Конференція представників західноєвропейських країн, ЗСА, Канади і СССР, сингапурська Гельсінкської угоди підписаної в 1975 році, висловлювали своє незадоволення, що за таких довгих час уряди Совєтського Союзу і його сателітів не зуміли поробити позитивних змін у відношенні до прав людини і тому не дивно, що вони були приїждом критиків демократичних держав. Міжнародної Амнестиї, яка слідкує за розвитком подій в поодиноких країнах і дослідних інститутів, що зібрали на протяжжє років різного обвинувачуючого матеріалу проти багатьох тоталітарних держав з правими і лівими політичними системами, в першу чергу комуністичними.

Конференція для європейської безпечки і співробітництва була закінчена, згідно з планом, 15-го жовтня цього року, але голова американської делегації Воррен Зіммерман висловив сумнів чи учасникам властиво, при теперішній атмосфері виправдати кінцевий односторонній документ до того часу, якщо СССР не змінить свого відношення до таких важких справ, як права людини і вільної еміграції. Делегата ЗСА при тому категорично запротестувала проти совєтської

Відповідаючи совєтському делегатові, канадський делегат Відліам Баср, заявив, що Захід в ніякому випадку не повинен йти на компроміс у справі прав людини, тільки заради скорішого закінчення конференції. Делегати також відмовлялися прийняти совєтську пропозицію, щоб чергова конференція для перегляду Гельсінкської угоди відбулася в Москві. Представник Австрії Рудольф Торварс заявив, що він не бачить потреби вести розмови про права людини з країнами, які цих прав не шанують.

Советська влада погрожує кримським татарам

Москва. Як уже інформовано, у Москві відбулися масові демонстрації кримських татар, які вимагають дозволу повернутися на свою історичну батьківщину і відновити автономію району Криму, населеного Другою світовою війною татарами.

Советська влада цим разом не рішилася йти на прямі репресії, але неодноразово давала зрозуміти, що застосовує силу на випадок необхідності. 1-го серпня в газеті „Ізвестія“ появилось офіційне попередження кримським татарам під заголовком „В інтересах наведення громадського порядку“.

„В органи власти, громадські організації і правоохоронні органи Москви надходять численні звернення трудящих“, пише газета.

В них ставиться питання про те, чи можна допустити, щоб прибули в столицю екстремісти з числа кримських татарів порушували тут громадський порядок. Таке ж обурення висловлюють трудящі і в листах, надісланих в засоби масової інформації. Розглянувши ці звернення, виконком Московської міської Ради народних депутатів прийняв рішення про надання додаткових повноважень правоохоронним органам у справі наведення громадського порядку і дотримування дисципліни.

Прибули до Москви кримські татари ще раз попереджені про недопустимість дій, що порушують громадський порядок і викликають обурення жителів і гостей столиці. Екстремісти повідомлені, що якщо вони не послухають цих попереджень, до них будуть вжиті передбачені законом заходи. При цьому було підкреслено, що нікому не буде дозволено зловживати нашою демократією і нормами, які охороняють права громадян“.

Ці погрози „Ізвестій“ ще раз підкреслюють, що проголошується на всі лади західноліберальною пресою горбачовська політика „гласності“ і „демократизації“ має чітко визначені границі, переступати які ніхто в Совєтському Союзі не має права.

Стало відомо, що у вівторок, 4-го серпня, біля 5,000 кримських татарів зібралися на центральній площі у місті Ангілью, вимагаючи визнання їх права на повернення в Крим. Демонстрантів оточили бронетранспортерами з кулеметами і загрозували їм очистити центр міста. Війська, міліція і агенти КГБ вирішили цим разом не застосовувати сили.

Повідомляють також, що кілька міліціонерів прийшли до будинку одного з керівників кримсько-татарського руху Мустафи Джемієва з наказом на обшук. Однак гості, які були в домі, не випустили представників влади.

У зв'язку з убивством комуністичними партизанами члена кабінету, в Манілі, Філіппіни, панус стан напруги. Військові відділи і поліція поставлені в стан гострого поготівля, відкидані усі відпустки для воєнок, а президент країни Коразон Акіно скликала надзвичайне засідання свого кабінету для обміркування ситуації. Загальною думкою, що армія розпізнає незабаром одну з найбільших офіційних проти комуністичних партизанів і інших підіривних елементів, щоб зламати хребет реbelieнтам і вбивцям. Адміністрація президента Роналда Регена всіма способами підтримує уряд К. Акіно і запевняє, що ще ніколи перед тим відносини між ЗСА і Філіппінами не були такими теплими і широкими. Керівник штабу армії ген. Фідель Рамос заявив кореспондентам, що поліція вже понала на слід вбивць, яких сьогодні чи завтра буде притягнуто до кримінальної відповідальності за вбивство міністра Хайме Феррера.

Папа погодився прийняти делегацію американських жидів

Нью-Йорк. Агентство Ассошіейтед Пресс, покликаючись на інформації офіційних представників Жидівського конгресу в ЗСА, повідомляє, що Папа Іван Павло II погодився прийняти делегацію Американського жидівського конгресу, вислухати їхні жалі, говорити про справу надалання кращих відносин між Ватиканом і світовим жидівством і про справу пресидента Австрії д-ра Курта Вальдгайма, який в останньому часі став безпосередньою причиною погіршення відносин католицького світу з жидівськими громадами в поодиноких країнах.

В інформації говориться, що передумовою такої зустрічі є те, що Американський жидівський конгрес зрештою з ранішних погроз бойкотувати Папу під час його візиту в ЗСА у вересні цього року і погодився взяти участь у зустрічі з ним, спільно з представниками інших національностей і віроповідань в Мамі на Флорорді. Ця церемонія зустрічі національностей груп з Святійшим Отцем запланована на 11-го вересня.

Елен Стейнберг, екзективний директор Світового жидівського конгресу заявив, що письмо з Ватикану було вислане на адресу рабі на Мордехая Ваксмана, голови Міжнародного світового жидівського комітету для зв'язків з головами держав. Як інформували Стейнберг, кардинал Іоганнес Вільбрандс, президент Ватиканської комісії для релігійних зв'язків, говорить у листі до рабіна Ваксмана, що під час зустрічі будуть порушені усі важливі справи, які останньою стали перешкодою до конструктивної співпраці між Ватиканом і жидівми. Така зустріч відбувається при кінці серпня, або на початку вересня у Ватикані.

Стейнберг, розмовляючи з кореспондентами додав, що жидівські організації відбуду вже в тій справі внутрішню нараду і вирішили взяти участь у цій зустрічі у Ватикані, а також в Мамі, після приїзду Папи до ЗСА.

Політичні і релігійні спонсорів кажуть, що така зустріч жидівських представників з Папою ледве чи змінить нестримне становище Ватикану до Австрії і президента К. Вальдгайма, тим більше, що йому досі не доказано особистої участі у воєнних злочинах, про які так широко намагаються говорити жидівські організації, які свого часу навіть хотіли змусити Вальдгайма зрезигнувати з посту президента, що, на думку газети „Лондон Таймс“ було прямим вмишуванням у внутрішні справи Австрії.

Перед зустріччю з Папою представники жидівства розмовлятимуть з державним секретарем Ватикану кардиналом Агостіно Касаролі.

КАМІНОЛОМНА ІНДУСТРІЯ в Америці була в застою майже три декади, як камініне будівництво хмароскрів заступило шкло в проєкті архітекта Філіппа Джансона. Його славнозвісного шкляного будинку в 1949 році у Нью-Йорку. У 1979 році цей самий архітект разом із планувальником Джамом Бірті розпочали будівлю головної квартири найбільшої корпорації в світі Ей-Ти-Ти на Медісон авеню в Нью-Йорку, саме з камня який видобувають в каміноломній у Стоні Крік, Конн. Саме ця будівля й дала початок відродженню каміноломної індустрії в ЗСА.

ЖК ПОВІДОМЛЯЮТЬ З ВАШІНГТОНУ. Департамент юстиції веде перевірку панамського військового провідника-лідера генерала Мануеля Антонія Норієги, якого підозрюють у злочинах пов'язаних з наркотиками.

У СВІТІ

В АМЕРИЦІ

СВОБОДА

FOUNDED 1983

Svoboda (ISSN 0274-8984) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302. Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. USA members 1 year — \$15.00. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція застерігає своїх читачів від надання матеріалів, які порушують моральні та етичні норми. Редакція не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих читачами. Редакція не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих читачами.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00. Для членів УНСОЮЗ \$15.00 річно. За кожну зміну адреси — \$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Кінець конгресового слідства

На протязі 11-ох тижнів велось в Конгресі слідство у справі засекреченого продажу зброї іранові та передачі отриманих грошей борцям за свободу в Нікарагуа. Переслухано кількадесят осіб, списано тисячі машинописних сторінок і видатковано на цю роботу (гонорари для "правних дорадників" — адвокатів) та телевізійні покази) мільйони грошей. Але остаточно, вислухавши кінець коментарі різних членів цієї 25-членної спеціальної комісії, можна сміло ствердити, що "гора породила мишу". Збанкрутувала найперша ціль, яку мали ініціатори цього слідства, ліберальні демократи, які тепер мають більшість в обох палатах Конгресу: скомпрометувати президента Рональда Регена та, можливо, й повести проти нього у Конгресі обвинувачення, "імплімент", за зламання закону. Про таке диво тепер уже ніхто з найбільших противників Рональда Регена не говорить. Дуже сумнівно також, чи можна буде оскаржити колишнього голову Крайової Ради Безпеки віцеадмірала Джана Пойнтдекстера або його заступника підполковника Олівера Норту за якимсь злочинним ділом. Коли б таке сталося, то напевно тисячі депеш і десятки тисяч телефонів відзивались би від обурених сірих громадян. Бо ця конгресова комісія зазнала прикрої несподіванки: представляючи раніше Олівера Норту, як якусь демонічну постать, що з порушенням законів і легковажним Конгресу допущалась злочинних дій — у висліді триденного переслухування зробила Норту найпопулярнішою особою у Америці.

Вислухавши в минулий понеділок увечері коментарі кількох членів цієї двопартійної комісії, треба було дивуватися, як вони один одному заперечували. Виходить, що не тільки переслухані ділячі з державної верхівки говорили на комісії взаємноперечечні речі, але й самі члени комісії сприймали усі зізнання по-різному. Тому можна сумніватися, чи повстане якийсь однотайний комунікат комісії з підсумуванням цього жалюгідного слідства. Не було б теж дивниці, коли б появилися два комунікати: демократичної більшості і республіканської меншості. Сам президент Реген давно вже заявив, що він не забиратиме голосу щодо цієї комісії і її слідства, аж поки воно не закінчиться. Тепер речник Білого Дому повідомив, що Президент промовлятиме в наступний тиждень до народу, а не на пресовій конференції. При тому цей речник промовчав, що Президент не хоче знову наразитися на аргументи й подекуди образливі запити ворожих йому декотрих журналістів.

У минулонедільному "Нью Йорк Таймс" у статті члена редакції цього престижного щоденника Р. В. Ейбла, між іншим сказано, що конгресова комісія понад усім сумнів ствердила, що в Уряді президента Регена панує повний розклад. Аж дивно, що навіть у такому поважному часописі його співредактор-журналіст не має вичуття, що не слід писати таке, що з великою приємністю і згодністю передрукує московська "Правда". Британський прем'єр Маргарет Тачер, перебуваючи з відвідинами в Америці в часі цього слідства, сказала мудро: "У нас в таких випадках переводиться розгляд підозрілих справ за закритими дверима, на внутрішньому терені, а не на телевізійних показах". Ініціатори цього слідства, які рішили бути переводити переслухування десятків осіб публічно, на телевізійних екранах, не брали — на превеликий жаль — під увагу, що вони роблять видивиди, яке вдаряє бумерангом по Конгресі і підриває повагу не тільки самого Президента та установи президентури, але й підриває престиж усієї держави.

Славити Господа, що скінчилося це неприємне видовище. Деякі європейські часописи писали про це слідство, як про "цирк" і треба тільки дивуватися, що конгресмени й сенатори, члени цієї 25-особової комісії, всі з високою освітою, не розуміли і не відчували, що вони виступають на цирковій арені. Демократична партія, яка має тепер уже сім кандидатів на президента, може в виборах в наступному році відчувати неміцність для себе реакцію широких кіл американського народу. Бо сірі громадяни мають інколи куди краще відчуття, що потрібне країні, як члени законодавчих палат, які керуються у своїх ділах не державницьким патріотизмом, а партійницькою зацікавленістю.

Біля 1970 року в СССР почався новий історичний період. Стався фундаментальний якісний перелом у суспільній психології. Зникла надія, що ось збудуємо комунізм і безтурботно заживемо. Хрущов був останнім генеральним секретарем, який вірив у гасло "догнати і перегнати" та в можливість добре жити при комунізмі. Люди в масі також вірили. Коли 1960 року проголошено нову програму КПСС, її прийняли серйозно. Сьогодні такої віри вже немає. Немає віри в реформи без глибоких структуральних змін. У СССР широко розповсюджена апатія і цинізм. Покоління батьків мало ідеали, у дітей їх нема. Діти не хочуть йти слідами батьків. Система топчесь на місці, зменшилась зв'язок населення з системою. Але історія не стоїть на місці і хуткість історичних процесів зростає у геометричній прогресії.

Погано в СССР, але влада і населення ледве чи послухають поради із Заходу, на які він так щедрий. У СССР вже зникло, або зникає суттєве урядом переконання про "вороже оточення". Однак уряд потрапив виховати параноїдальне негативне відношення до Заходу. Зміни не виключать поради із Заходу, вони прийдуть як наслідок дії внутрішніх сил. Захід може дати тільки об'єктивну інформацію.

Невелика числом група людей у СССР вико-

Михайло Кучер

АМЕРИКАНСЬКІ ЗОРІ В МОСКОВСЬКІЙ КАВ'ЯРНІ

ристовує механізм влади і тримає величезні маси людей в стані дезінформації у режимі, який суперечить інтересам людини.

Твердження, що союська людина вміє читати між рядками дуже перебільшене. Пропаганда веде людину від дитячого садка до смерті. Руйнівна сила партійного слова в СССР — величезна. Слово стоїть на сторожі інтересів партії і режиму. Система об'єктивна скерована на зло, хоча абстрактно проповідує добро. Союські люди найбільш політично зацікавлені у світі, хоч і смертельно надокучили форми пропаганди. Коли союська людина перестала вірити партії, її життя стало гірше, без віри, що завтра буде краще. Це можна вважати початком кінця системи. Залишається надія на революційну зверхку. Але система управління з одного центру і кожен черговий генеральний секретар — це наслідок довгого селекційного процесу. І той процес не допустить, щоб на вершці влади стала людина, ворожа системі. Такий погляд піднімають не всі. Десталінізацію почали люди, зформовані епохою Сталіна. Система

II.

виховала людей, які не хочуть турбуватися, які не знають як керувати своєю долею. Зміни настануть тоді, коли союська людина зрозуміє історію. Тоді окремі "негативні випадки" буде розглядатися на фоні спокій як типові явища, а не як винятки.

Критика вже є, але вона має бути досить обережна, щоб не виявила дійсних намірів зміни структури, намірів потреба фундаментальних змін. Правда має стати проти вихислів партійної пропаганди. Треба почати з критики Леніна. Якщо зникне авторитет непомилковий Леніна, система кінцесь. Серед більшості людей — Ленін свята непомилкова людина. Його сприймається як ключ до втраченого праведного життя. Тому є нове гасло — "нам потрібен новий Ленін". А це розшифровується як бажання змін. Ленін помер і СССР пішов хибним шляхом. Треба показати союським людям, що Ленін звичайна людина, який властиві помилки. І це скінє Леніна з п'єдесталу. Афганістан з довгою війною може стати важливим для виявлення брехні як "оборони державних інте-

ресів". СССР у Афганістані вбиває і нищить під покривом балаканини про "державні інтереси". 1940 року під час тайних переговорів СССР з Німечкою Молотов сказав так про "сфери впливу" — територія на схід від Баку і Баку з напрямком на Перську затоку признається центром територіальних стремлень СССР (Журнал "СССР: внутрішні противоречия", ч. 3).

У СССР — влада безконтрольна, тоді "державні інтереси" звужуються до інтересів кількох людей на вершці влади. До гасла "державних інтересів" безпосередньо приєднується тема "Родина" (Батьківщина), вона загрожена агресивним капіталізмом. Тому поєднання справжніх намірів СССР у Афганістані дуже важливе. Петро Чаадаєв в Росії давно сказав відомий афоризм: "любов до батьківщини прекрасна справа, але є щось ще більш чудове — любов до істини". В СССР партія дає націоналістичну суть патріотизму. Є ще й інші брехливі гасла, які треба атакувати — "СССР підстава миру і поступу" і "Советський Союз бореться з якимись "темними силами". В це вірять більшість. Режим ніби хоче роззброєння, але брехливі і зловислі західні імперіалісти роззброєння власне не хочуть. Тоталітарна система робить справжнє роззброєння фактично неможливим.

Іван Кедриш

Іван Володимир Кобзар

(В 10-річчя його трагічної смерті)

Дня 15-го серпня 1977 року, о год. 3:30 по полудні, отож за білого дня і при гарній погоді, вніхав з-під свого мотелю "Ксеня" в Гантері у Кетскільських горах Іван Володимир Кобзар малим автомобілем "Фольксваген", відвозячи до дому молодого робітника, який мав посуд у тій відпочинковій оеслі "Кобзарівні". На яку мильо від свого дому, на широкому асфальтованому шляху "23 А", що вів до містечка Гантеру, їхало навпроти нього велике авто "Кадилак", раптом переступило середушні дві білі лінії і з цілим розгоном адарило в авто Кобзара. В останній хвилині він ще хотів вимкнути зудар і скрутив, але не мав часу відкрити, бо шлях був загорожений дотлого заставою та й не було часу. Коли б отим "Кадилаком" керував досвідчений і зрівноважений водій, він міг ще зупинити віз, ставивши на автоматичну гальмівну гальму. Але водієм була стара жінка, яка мавбути спаникувала і замість на гальму ставнула ногою на біг, чим приспичила удар. Мале авто і два його пасажири були так жакливо розтощені, що труна із тілом Кобзара була на Панахиді закрита.

Згинула на 68-му році непересічна людина. Високий, статний, з гарним подовгастим мужеським обличчям, виспорований, колишній славетний першун у футбольній дружині "Україна" у Львові та в "Русі" — на Карпатській Україні, поручник Карпатської Січі, член похідних груп ОУН полк. А. Мельника, людина кришталеної вдачі, одна з тих, про яких Шевченко писав, що за ними нема зерна неправди". Спричинивши його смерті неправду, вала, яку вона везла, вхопила несподівано за керму. В кожній іншій країні її судили б за вбивство, — тут вона не сиділа на одного дня у в'язниці, бо — багаторічна, ще й із "вибраного народу". Але такого похорону, який відбувся три дні згодом, Гантер і його околиця ще не бачили: вала автомобілів тяглася аж дві милі і поліція керувала рухом так,

щоб не зупинявся той мастатичний сумний похід, що проводив на вічний спочинок піонера української громади в Гантері, одного з ініціаторів Комітету за будову церкви в Гантері. І. В. Кобзар був першим секретарем Комітету. Відійшла людина, що її всі цінували.

Кажуть, що нема людей, яких не можна заступити. Це не вірно. Є сірі пересічні з'їдчі хліба, які за законом природи відходять, залишаючи смуток у найближчій родині, але відхід їх не залишає пустки в громаді. І є мужичні і жінки, що їхню відсутність відчувають всі, що її знали, поки самі живуть. Є люди, які самі своєю появою в кімнаті, у товаристві, вносять атмосферу нервової напруги, неприємну атмосферу чогось штурного. І є люди, що їхня поява вносить атмосферу спокою, наче пішов по кімнаті подих "товариської культури", подих чару людини незвичайної, людини вищого ступеня.

Іван Володимир Кобзар, що його члени численної родини і члени численних приятелів кликали або "порушником" або просто "Влодом", спершу поширював малу хатину, добував ідально та згодом купив дебри по другому боці дороги і почав засипувати ями та насаджувати сосонки і смірки. Два будинки, що їх поставив Кобзар, назвав іменем своєї донечки "Ксеня". І ця "Ксеня" стала центром товариського життя Гантеру й одним із найкращих та найприємніших відпочинкових українських осель в Америці.

Традицію Івана Володимира Кобзара продовжує його дружина Ольга. Постійні відвідувачі "Ксені" подивляють, шанують і люблять цю дрібну жінку, яка вона туга, роботава, як вона не хоче передавати в цієї поспісності в чужі руки і як вона все ще вміло, енергійно й для користі та приємності його трагічного вельможного відпочинкову оселю "Ксеню". Ці радки з нагоди десятиріччя смерті серцевого приятеля Івана Володимира Кобзара присвячені однаково його пам'яті, як і його трудящій дружині Олі.

Лев Яценюк

КРИЗЬ УЩЕЛИНУ НАСТУПНОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ

У прибережних смугах морів заінстальовано водні турбіни, проміром 100 метрів, для використання енергії морських хвиль та їх перетворення в електричну енергію. З гною та добрив, що їх продукували у величезних кількостях годівельні ферми, видобується метан, що править за газове паливо для обслуговування великих міст. Використовується також теплова енергія внутрішньої землі. Для цієї мети насвердлюється два тунелі навскос, які зустрічаються у глибині 7,000 метрів. У цій глибині температура землі дорівнює 330° Цельсія. До одного з насвердлених тунелів унаправлюється річкова вода, яка виходить другим тунелем назавні у виді пари. Цю пару використовують, як потіг енергії для парових турбін, спряжених з електричними

генераторами. В цей спосіб виробується дешева електрична енергія, без найменшого забруднення оточення.

Із-за нестачі деяких родів сировини започатковано експлуатацію океанів та морів, в яких геологи вже давніше відкривали невичерпне багатство мінералів. В 2000 роках десятки великих концернів видобуває з морських глибин манган, цинку, срібло та мідь, великі кількості якої відкрито нещодавно в теплих водах Червоного моря.

Для прокорочення 6-ти більшовій жителів землі на велику скалю почато вирощувати рослини та риби в соловодних фермах, розташованих у прибережних смугах морів.

Популярні в наших часах автомобілі, з рушіями внутрішнього загорання та під-

візнями із сталевих блях, зникли безслідно з американських вулиць. На їхнє місце прийшли електричні автомобілі легші, дешевші та економічніші від їх бензинових побратимів, що панували нещодавно на цій планеті.

В 2000-му році, так як давніше, кожна родина матиме по два три автомобілі, один малий, небагато більший від моторового воза, який ми живили давніше для збирання гольфових м'ячиків. Таким автомобілем користуватиметься сьогодні майже кожна американська родина для заїзку харчів у "супермаркетах", відвідин знайомих в недалекому сусідстві та транспорту дітей до школи. Два більші автомобілі вживатимуться для далеководістанних подорожей для цілої родини.

Засяг ізди електричних автомобілів дорівнює 350 кілометрам, а їхня швидкість 100 кілометрам на годину.

Закінчення буде.

O.T.

ІВАН КОВАЛІВ

Дня 5-го травня 1987 року в Канаді помер Іван Ковалів. Ім'я І. Ковалева не так популярне серед широких громадських кіл, як у замкнутому містечковому світі. Це була високоосвічена та культурна людина з непересічним мистецьким смаком і самим мистецтвом — інтимний поет і музик, який здобув собі признание у тому ж містечковому світі. Саме велика вибагливість у мистецькому доборі та вимогливість до мистецького вияву не дозволили І. Ковалеву на ширшу та замітнішу діяльність; у мистецькій праці він ставив перед мистецтвом великі вимоги, самий не вдовольняв будь-чим, змагаючи до досконалості. Ця вимогливість до себе казала йому постійно перевіряти ним створене. І тому його дорібок у поезії невеличкий.

Народився Іван Ковалів у священничій сім'ї у селі Підкамні Бродівського району 2-го травня 1916 року. Сама місцевість мальовнича та й історична; тут затрималась старовинна пам'ятка архітектури — домініканський монастир, обведений оборонними мурами, з косяком барокового стилю, що з ХУ століття. І. Ковалів вчився в Академічній гімназії у Львові й закінчив її матуриальним іспитом в 1934 році. З класи, до якої він належав (були два відділи) виійшли непересічні одиниці; Осип Дідик був професором класичної філології у Львівському університеті, а на другому крилі — футболісти, такі, як Магоцький, чи ще краще Карло Миклош, який згодом став тренером львівської футбольної дружини і довів її на позицію найкращої дружини копаного м'яча в Союзі. Деякі колеги, як і Ковалів, опинилися на американському континенті, ось як історик Олександр Домбровський, науковий дослідник др. Володимир Гордінський, чи архітект Августин Сумик.

Від дитинства І. Ковалів виявив велике музичне обдарування. Після закінчення гімназійної науки він ще продовжував навчання в Українському Музичному Інституті імені Миколи Лисенка у Львові, а далі поїхав до Відня і вчився у Віденській Музичній Академії. До Львова повернувся саме перед війною і почав свою професійну кар'єру музиканта у симфонічній оркестрі як скрипаль. Ще в гімназії виступав він із сольовими скрипковими виступами на концертах. Такі виступи були і потім.

Та не тільки музика полюбляла Івана Ковалева. Він був і поетом та свій час у Відні використав на те, щоб ближче познайомитися з кращими німецькими поетами. На його творчості сильний вплив двох великих німецьких поетів Райнера Марії Рільке і Стефана Георга. Вже в одному з перших віршів відчутний вплив саме Рільке з його далекими засвітними поселеннями:

*Дрижу на вітрі, весняна неюстка,
яка в прапороді Твоєму в'яне.*

*Ти хвиля, що об берег серця вузько
черкає струмом щастя по лугу яким.*

*Лихаюся незамкнутий та скритий,
довіряючись лагідності нестямі,
і п'ю Твоєго всендімру напшток
і ніжню в Твоєї ласки храм.*

Поезії Ковалева — це настроєві мініатюри, випрацювані і поправні з поглядом віршової побудови. У нього слід вплив і добрих українських майстрів, головню Богдана Антоновича та Максима Рильського. Це у Рильського він вивчив мову, що в його поезії поправна і чиста.

Власну збірку поезій видав І. Ковалів щойно в 1942 році. Це була маленька, на 38 сторінок книжечка під назвою "Прелюді", що її видав Українське Видавництво. Книжку прийняла критика прихильно, підкреслюючи виплеску культуру поетичного слова, що її здобув автор і в українських і в німецьких майстрів, від яких учився. Рецензуючи цю книжку, відомий поет Святослав Гордінський писав у місячному журналі літератури і мистецтва "Наші дні" в числі за січень 1943 року так:

"Обмежуючись до чисто ліричних тем і малих форм, автор, як і слід у такому роді творчості, ціленте своє поетичне слово... Для цього він має найважливіше — потрібну культуру слова і тонке ліричне відчуття".

На жаль І. Ковалів не використав вповні тих своїх обдарувань. Війна і побутові обставини примусили його більше уваги віддати музиці, що була його професією та джерелом заробітку. Правда, у музиці він здобув собі замітне місце; він став диригентом а потім і керівником Музичного Інституту імені Лисенка у Торонто, в якому замешкав після переселення з Європи. Він не тільки виступав на концертах як скрипаль-віртуоз ще в Європі і потім в Канаді, та теж зорганізував українську струнну оркестру і з нею відіграв мистецьке турне. Був редактором монографії про композитора Василя Барвінського, як і співавтором праці на тему "Проблеми української музичної історіографії".

Хоч і друкувались вірші Ковалева у журналах, то окремої нової збірки він не зміг видати з свого життя. Щойно після його смерті, виійшла друком у виданні Об'єднання Українських Письменників "Слово" книжка поезій, що її він назвав "Триптихом". Це — як сказано на титульній сторінці — три збірки, а саме: перевидана перша збірка "Прелюді", до якої автор додав ще декіль віршів того періоду, що залишилися поза збіркою, "Екзильне Інтермещо" й "Акорди і дискорди".

Ця книжка зібраних поезій Ковалева показує, що поет не мав змоги розгорнути таланту так, як це сподівалися від нього, враховуючи його змaganня до культури слова і досконалості вислову, перші критики. Іван Ковалів, поставивши до себе великі вимоги, не зміг віднайти свого місця у цьому вибагливому світі. З цього погляду цікава поезія з останнього, третього циклу "Акорди і дискорди":

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками некропогами, мають бути не довше за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і пише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів між рядками і писати розбірливо (дехто розуміє що вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки між рядками, щоб було де поправити речення, якщо знайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріалах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському — Редакція.

*О, мій жахливий солов'ю,
Мій мерклий дівинку в симфонії ночі,
задаючий і невидимо видний,
що обняв нежданно все —
недачу моїх заклять
і ридання моїх злиднів.
Що застерхну шпиль
мертвою кригою
й мугикає охрипим голосом у криаці,
щоб, зівнівши себе від звуку,
заклянути трагічною птахою,
яка не вміє охолонуті від жаху.*

*Як близько тепер мені твої дотопки
у своєму мотоло-літовому смутку,
коли у відум'ялених хвилях
заверожуси мою скрупу прісність
і всю мою замерлу в охололому оксамиті істоту
мистичним спотворенням солов'їного міту.*

Виглядає, що автор розумів, що вимогливість, яку він поставив перед собою, не дала йому знайти тієї теми, що була б йому сприятливою і доступною. В одному випадку бачимо, що автор полюбляв взяти тему, що була б і сприятливіша для читача. Це вірш "Український емігрант" з такою пуантою:

*Отож не раз дивуєшся, що це шляхетні роси
в очах пломента відблиском проміння,
що, з домі вишвишши, весь огравований і босий,
несе він завжди гідність у широкий світ.*

Але тут Ковалів згубив свій поетичний вислів і впав у буденну публіцистику. Ще в молодості Ковалів пробував свої сили у прозі. В "Наших днях" у Львові друкувалося його оповідання з життя бориславських робітників "Степан П'ятка", як і фрагмент роману "Поворот". Кажуть, що автор підготував до друку сатиричну повість "Подорож до Риховиці" і вона друкується. Це буде напевно цікава поява, бо розкріє його можливості у прозі. В поезії залишив Ковалів "Триптих", що показує автора, який заважав по слідах великих поетів, у яких шукав зразків для свого вислову, "писати світло й синю вічність", і про це розказав у своїх віршованих рядках:

Матура в школі українознавства ОУА „Самопоміч” в Нью-Йорку

В цьому році десять учнів і учні успішно закінчили дванадцятку класу школи українознавства ОУА „Самопоміч” та приготувалися до матуральних іспитів. Матуранти старанно вивчили свої згодошені до допущення до іспитів, додавши до згодошених життєписи і список прочитаних літературних творів. Відчувалося, що вони хотіли якнайкраще здати кінцеві іспити, до яких приступили з гордістю і досить великою дозою страху.

Переглядаючи життєписи кандидатів до матури, можна було бачити, що вони беруть активну участь у товариському житті своїх шкіл, співпрацюють у редакціях шкільних газет і є членами спортивних дружин. Зокрема вони люблять мистецтво, а деякі з них належать до студії мистецького слова Лідії Крушельницької. Виявилось, що всі вони належать до Пласту ще з дитячих років, а тепер допомагають у вихованні молодших гуртків пласту.

Іхні плани на майбутнє різні, але усі прагнуть здобути вищу освіту, студіювати усі роди мистецтва, фізичну, журналістику, біологію, медицину, інженерію і економіку.

В присутності інспектора шкіл українознавства д-ра Олександра Луницького, 25-го квітня і 2-го травня ц.р. відбувся іспит зрілості для учнів, які закінчили 12-ту класу школи українознавства ОУА „Самопоміч”.

В склад матуральної комісії входили: інспектор д-р О. Луницький, директор Ольга Кекіш, катехит о. Орест Підліпчак, учителі Олександр Воробець, Евстахія Гойдиш, Ольга Кекіш, Петро Содоль, Христина Ференєвич.

Першого дня, 25-го квітня, кандидати здавали письмові іспити, що охоплювали три групи шкільних предметів. У першу частину увійшла мова і література. В другій частині кандидати могли вибрати тему з історії, або культури. Третью частину писемових іспитів була географія. Усі теми писемових іспитів з цих предметів були затверджені шкільною радою при УКА.

За тиждень, 2-го травня, відбулися усні іспити, які охоплювали всі предмети: мову, літературу, історію, культуру і географію. В загальному кандидати до матури були добре підготовлені і виказали дійсне знання з усіх українознавчих предметів.

Після закінчення усних іспитів д-р О. Луницький

Таблю абітурієнтів школи українознавства товариства „Самопоміч” у Нью-Йорку.

поінформував абітурієнтів про їхні висліди з матури і побажав успіхів у майбутньому. Директор школи Ольга Кекіш погратувувала матурантам за їхні досягнення і щиро привітала їх, промовляючи під час закінчення шкільного року.

Іспит зрілості здали такі учні: Тарас Абрамчук, Ярослав Біланюк, Наталка Вронська, Катруся Леонард, Христина Савицька, Терентій Солоненко, Тамара Терешаківська, Борис Трохимчук, Анна Хамуляк і Марія Хамуляк.

Матуральні дипломи були вручені врученим абітурієнтам 6-го червня. Вручала їх директор школи Ольга Кекіш. Це відбулося від часу спільної градації шкіл українознавства метрополії Нью-Йорку, в репрезентативній залі Українського Народного Дому в Ірвінгтоні, Нью-Джерсі. На урочистість прибули учителі, родичі і родини абітурієнтів. На залі

роду при кожній нагоді. Голова товариства „Самопоміч” Михайло Юзєнєв радів успіхами учнів дванадцятки класу і щиро привітала їх, промовляючи під час закінчення шкільного року.

Під час роздачі дипломів Український Народний Союз винагородив абітурієнтів традиційним чеком, а батьківський кружок, як признавання за їхні успіхи, подарував абітурієнтам „Нариси Історії Української Культури” авторів д-ра Савелія Стечишина, Сергія Яременка, Івана Кейвана, видання Союзу Українок Канади.

Після роздачі дипломів у теплому родинному настрої матуранти прощалися зі школою і вчителями. Прощання позначилося глибокою щирістю і вдячним зрозумінням зусиль учителів дати якнайбільше знання з ділянок українознавства.

Від абітурієнтів виголосив глибокозмістовну промову абітурієнт „Рідної

Школи” в Нью-Йорку Марко Дацьківський. Промовляв з гордістю і великим ентузіазмом. Він дякував батькам і вчителям за їхню посвату і віддану працю.

Організатори щорічної градації шкіл українознавства метрополії Нью-Йорку належно подбали, щоб день спільної градації був настільки урочистим, щоб залишився у пам'яті присутніх на усе їхнє життя.

На програмі Градації шкіл українознавства метрополії Нью-Йорку 1987 року були надруковані слова Ліни Костенко, які влучно характеризували цю зворушливу, святочну подію:

Школи” в Нью-Йорку Марко Дацьківський. Промовляв з гордістю і великим ентузіазмом. Він дякував батькам і вчителям за їхню посвату і віддану працю.

Організатори щорічної градації шкіл українознавства метрополії Нью-Йорку належно подбали, щоб день спільної градації був настільки урочистим, щоб залишився у пам'яті присутніх на усе їхнє життя.

На програмі Градації шкіл українознавства метрополії Нью-Йорку 1987 року були надруковані слова Ліни Костенко, які влучно характеризували цю зворушливу, святочну подію:

Життя як річку...
не передієш вброд,
та певно в ньому і немає броду,
заходь по грудях студенту
води плыви, плыви, плыви!

О. Кекіш

В Римі...

(Закінчення зі стор. 1)
рослава Івана Любачівського, викладачів і студентів Івана та Петрів і Павлів. Студенти також мали змогу побувати на опері „Аїда”, що її маестратично представлено в Каракальських термах на тлі руїн „просто неба”.

У неділю, 19-го липня, вчорашнього закрито курси. Божественну Літургію служив Патріарх Мирослав Іван з духовенством, а студенти співали. Першоранок звернувся із Божим словом до учасників, говорячи про шукання істини і Бога сучасною людиною, зокрема користуючись прикладом деяких людей під комуністичним режимом. Патрі-

арх прочитав листа трьох віруючих росіян-католиків, які знайшли віру в Христа завдяки святому життю підпільних українців-католиків. Владика бачив у цьому прикладі надзвичайний Божий план, коли Провидіння послугується найбільш пригнобленими і гонимими, щоб навернути інших.

Після Літургії відбулася сесія закриття, на якій промовляв директор курсів, проф. В. Маркус, даючи підсумки одномісячної праці та наголошуючи на виховній і українознавчій функції цих літніх курсів для молодих українських людей в діаспорі.

Ректор УКУ, Архимандрит Іван Хома, виголосив глибоке слово про Богоматеринство Марії, свідомість

чого повинна зростати у всіх християн, зокрема в цьому ювілейному Марійському році. Студентка з Вінніпегу, Марійка Гендерсон, сказала теплу промову від студентів. Замітно, що на початку курсів ця студентка мала чимало мовних браків, але її місячна праця виявила гарні успіхи. Гендерсон виголосила глибоко змістовне слово, підкреслюючи ті користі, що їх студенти призибрали тут у висліді інтенсивної праці та товариських зустрічей і спілкування молодих людей з різних країн української діаспори.

У середу, 22-го липня, відбулася ще прощальна зустріч, роздача індексів і свідощів 25 студентам, що склали 94 іспити-колекції.

Ген. пор. В. Филонович

С. п. генерал-поручник Василь Филонович

В середу, 3-го червня ц.р., після довгої й важкої недуги, на 94-му році життя відійшов у вічність с. п. ген. пор. Василь Филонович, активний учасник української визвольної війни 1917-1920 років.

Генерал Василь Филонович — це один з останніх старшин вищої ранги, з життям і діяльністю якого була пов'язана Велика українська революція, відродження українських збройних сил та боротьба за українську незалежну державу на початку нашого століття.

С. п. ген. Филонович народився 15-го січня 1894 року в родині старого козацького-старшинського роду в місті Сумах на Харківщині. І вже в молодих роках був переслідуваний російською царською владою та висланий з України у далеку віддалену область колишньої Росії. Із заслання тікає на Кавказ і випадково зустрічає там інж. Дулю з роду тиж запорозьких козаків, які колись перейшли на Кубань. Під дабильною опікою цього інженера улаштується на працю, спочатку, як учень, а згодом підготується до іспиту (екстерном) і одержує звання землеміра.

В часі Першої світової війни був мобілізований до російської армії і закінчив відому Чугуївську старшинську школу. На початку революції 1917 року починає українізацію свого полку, а згодом і дивізії. Виділивши 23 піхотні сотні та 3 гарматні батареї переходить з ними на Україну. При кінці 1917 року був призначений до рідного міста Суми військовим командантом повіту. В Сумах організує кінний полк, та кілька піхотних сотень. В часі наступу Червоної армії на Україну був призначений командуючим на відтинку Ворожба-Суми-Гайворон. Після записків бій та при загальному відступі, з наказу у Головної команди фронту, реорганізує всі свої військові частини, формуючи їх за новоприйнятим зразком — Сумський окремий курінь кількістю 1,500 багнетів і під Полтавою вливається до складу 4-го полку Січових Стрілців та бере участь у всіх боях цього полку. При обороні Житомира був тричі важко ранений. При чому слід згадати, що покійний за час всієї військової служби дістав 12 поранень, і ціле життя терпить послаблення фізичної сили.

На початку 1919 року з наказу Головного Отамана Симона Петлюри був призначений на становище старшини окремих доручень при ставці Головного Отамана, де виконував деякі відповідальні завдання.

В часі вирушення армії в зимовий похід захворів на тиф і був залишений у шпиталі в місті Кам'янці Подільському. В грудні 1919 року згідно з наказом військового референта отамана Колоди в складі 32-ох старшин був висланий в заплілу ворога для підсилення повстанчого руху на Катеринославщині. З цієї групою перейшов по запілі білої і червоної армії. Пробіраючись через місто Одесу, був пізніше білими росіянами, арештований і відданий підвійсовий польовий суд для розправи відвезений до міста Новоросійська, звідки при допомозі двох українців вдалося втекти в гори, де приєднався до повстанчої групи т. зв. „Зелених”, кубанських козаків, які визнавали ані білих, ані червоних російських військ. Незабаром після смерті команданта цієї групи, як найстарший старшина перебрав командування. Розумуючи безсильність цієї боротьби в боях то з білими, то з червоними росіянами, пробивається до Кордону Грузії, переходить туди, як найстарший старшина перебрав командування. Розумуючи безсильність цієї боротьби в боях то з білими, то з червоними росіянами, пробивається до Кордону Грузії, переходить туди, як найстарший старшина перебрав командування.

Розумуючи безсильність цієї боротьби в боях то з білими, то з червоними росіянами, пробивається до Кордону Грузії, переходить туди, як найстарший старшина перебрав командування. Розумуючи безсильність цієї боротьби в боях то з білими, то з червоними росіянами, пробивається до Кордону Грузії, переходить туди, як найстарший старшина перебрав командування.

В Грузії В. Филонович дістає призначення до складу Української військової місії і як член цієї місії відвідує Азербайджан та Вірменію. І коли виникла потреба організувати українське представництво в місті Поті (Грузія), то він був призначений на становище віцеконсула.

Під час висилки зі ставки Головного Отамана Української військової місії до командуючого військами „Юга Росії” ген. Врангеля, дістав таємне відраження до Криму із завданням по знайомитись з справжнім станом цієї армії. Належно виконавши це завдання, переїхав в Царгород і через Болгарію прибув до ставки Головного Отамана. В ставці був приділений до генерального штабу та був командиром, як воєнний агент на Балкані з місцем осідку в Болгарії. 1921 року на домагання уряду червоної Московщини був висланий з Болгарії і приїхав до Чехо-Словаччини. Тут вступив до високої технічної школи, яку закінчив із званням інженера і працював на будові шляхів. Восени 1933 року одружився з панною Веронікою з дому Михалевичів. Одружені мали одного сина Василя, який в Америці успішно закінчив архітектуру і тепер працює в одній з поважних американських фірм.

В 1939 році брав участь у визвольній боротьбі Карпатської України, а після відходу начальника оборони полк. С. Єфремова та шефа штабу Гузара-Коландуєвського зайняв їх місце і після боїв виводив головні сили Карпатської Січі до Румунії, яка після домовлення передала цілий відділ назад мадярам. У мадярському концтаборі зазнав неможливих знущань від мадярів. Після звільнення з концентраційного табору приїхав до Словаччини.

Приймавши до ЗСА 1951 року, спочатку перебував з родиною у місті Чикаго, а згодом переїхав до Мінеаполісу-Сейнт Пола в Мінесоті і тут цілковито включився в українське життя і за цей час був кілька років головою місцевого Товариства Прихильників УНР, а згодом протягом довгого часу очолював Союз Українських Ветеранів у ЗСА. Від 1973 до 1978 року був керівником resortу військових справ при державному Центрі та до кінця життя був почесним головою Союзу Українських Ветеранів Армії УНР і Українського Ресистансу. Так само до кінця свого життя був головою Контрольної Комісії Товариства Прихильників УНР в Мінеаполісі.

У громадському й товариському житті покійний відзначався обов'язковістю і добрими товаришескими прикметами. Брав активну участь у національних імпрезах часто як доповідач або як добрий дорадник, живо цікавився політичними подіями в світі, а зокрема в Україні та українській громаді на чужині. Був жертвенний на всякі національні потреби.

Покійний не належав до ніякої політичної партії, але незалежно від того він мав свої політичні погляди. Він часто говорив, що крім політичних програм різних політичних партій ми мусимо мати ще одну спільну державну ідеологію, яка б партії об'єднала в одну політичну силу для боротьби за наші спільні державні інтереси. Найкращим державним устроєм він уважав Українську Народну Республіку, як демократичну державу українського народу, тому він часто висловлювався: „Будучи вояком, я присягав на Конституцію УНР, за неї я воював і ніколи її не зрадив і не зраджу”.

При численній участі громадянства похорон покійного відбувся в суботу, 6-го червня, з української православної церкви св. Юрія Переможця в Мінеаполісі на цвинтар „Форест Лавн” в Сейнт Полі, близько могили його дружини с. п. Вероніки.

Над могилою від Союзу Українських Ветеранів Армії УНР і Українського Ресистансу та від Товариства Прихильників УНР в Мінеаполісі попросила голова союзу А. Семенюк. Після похорону відбулася тризна, яку вступним словом розпочав митроф. прот. отець Михайло Куданович, далі шведська тризна перебрал А. Семенюк, познайомивши присутніх з життєписом покійного. Після цього слово забирали Михайло Каркоць, Люба Менжега, Олександра Романченко та інші, а син покійного інж. Василь Филонович подякував присутнім за співчуття та участь в похороні. Тризну закінчено молитвою та прощанням зворушливого „Вічна пам'ять”.

Всі ми розділялись з почуттям глибокого смутку, бо втратили великого українського патріота, який ціле своє життя віддав боротьбі за краще майбутнє українського народу.

Покійний осиротив сина інж. Василя Филоновича, невістку Ліду і внука Марка та Данила.

А. Семенюк

Д-р ЄВГЕН ОЛЕНКО

внутрішні хвороби

приймає у Квінсі і виїжджає на викиди домі.

Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО

Професійна хвороба і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням.

Адреса у Мангеттені: 105-37 64th Avenue Forest Hills, N.Y. 11375 (718) 459-0111

Адреса у Квінсі: 630 5th Ave., Room 1803 New York, N.Y. 10022

THE PRESIDENT DOESN'T TAKE AN OATH TO DEFEND THE AMERICAN FLAG OR THE STATUE OF LIBERTY.

The President takes an oath to defend something even more important than a majestic symbol of our country.

The President takes an oath to defend the Constitution of the United States. A document that has been described as the greatest leap forward for freedom in human history. A document that is the foundation of our country. And the means by which we achieve the rule of law and protect our freedoms.

As we commemorate the Bicentennial of the Constitution, there is no better way for you as an American to reaffirm the principles for which our country stands than to learn more about the Constitution.

The words we live by.

THE CONSTITUTION

The words we live by

To learn more about the Constitution order: Washington, D.C. 20540. The Constitution is the foundation of our country. A document that is the foundation of our country. And the means by which we achieve the rule of law and protect our freedoms.

Крайовий Комітет Тисячоліття Християнства в Україні

ЗАКЛИКАЄ:

всіх членів Президії, членів Ліпового Комітету, членів Комісії

та все українське громадянство

гідно започаткувати Ювілейні Свята Тисячоліття Християнства в Україні

взявши чисельну участь у

ПОСВЯЧЕННІ ПАМ'ЯТНИКА СВ. КНЯГИНІ ОЛЬГИ

яке відбувається

в неділю, 16-го серпня 1987 р. на площі церкви св. Андрія Первозванного у Бавнд Брук, Н. Дж.

Урочисте свято почнеться Архирейською Службою Божою о год. 9:30 ранку та закінчиться

ВЕЛИЧАВИМ БЕНКЕТОМ в Домі Української Культури

Д-р Юрій Старосольський (Президент)

Д-р Юрій Соптис (Голова Ліпового Комітету)

Д-р Василь Калинович (Ген. Секретар)

Д-р Ігор Кошман (Заст. Президента)

Інж. В'ячеслав Вишневський (Заст. Голови Ліпового Комітету)

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ
- власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОІЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- чи КОРАБЛЕМ

всюди і завжди коронить Вас

акцидентова грамота

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Повідомляємо Родину, Знайомих і Приятелів, що в сороковий день смерті

бл. п.

Василя Вишиваного

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в церкві св. Юра в Нью-Йорку, у вівторок, 11-го серпня 1987 р. о год. 8:30 ранком;

в Оттаві, Канада;

в католицькій церкві Непокоїної Діви Марії, Aiken, South Carolina.

Просимо про участь і молитви

дру. ЧА І ДІТИ

Вступайте в члени УНС

Нема то як на СОЮЗІВЦІ!
СПЕЦІАЛЬНИЙ ТИЖЕНЬ
ДЛЯ РОДИНИ

від 22-го до 29-го серпня 1987 року
Користайте зі знижки 15%.
Замовляйте негайно кімнати.
Пишіть або телефонуйте:
Soyuzivka UNA Estate
Foordmore Road, Kerkonkon, N.Y. 12446
(914) 626-5641

Український Народний Союз
пошукує повністю або частково
затруднених, досвідчених

АГЕНТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЗАГАЛЬНИХ
АГЕНТІВ-ПРОДАВЦІВ

зі знанням української і англійської мов
на околиці:

Торонто, Монреалю, Едмонтону, Вінніпегу
та інших теренів

- Допоміжні інформації
- Платня у формі зачету
- Комісове
- Всі бенефіти

Звертатися до:

Mr. JOHN HEWRYK
Supreme Director for Canada
327 Mc Adam Ave.
Winnipeg, 4, Man.
Canada R2W 0B3
Tel.: (204) 582-8895
або до:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

Найкращий дарунок

АНГЛІЙСЬКЕ ВИДАННЯ
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
УКРАЇНИ

за редакцією
проф. ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА

ENCYCLOPEDIA
OF UKRAINE

ТОМ I (A-F): Перший з чотирьох томів

\$115.00 + \$4.50 пересилка

- Це перший том великого твору українських науковців у діаспорі. 968 сторін, має приблизно 2,800 гасел.
- Вповні ілюстрована.
- Понад 450 ілюстрацій чорно-білих, 5 кольорових, 83 мапи, 6 з них кольорові.
- Велика кольорова зложена мапа України з 32 сторінковим окремим додатком назв місцевостей.

Замовляйте тепер і шліть чек на \$119.50 до:

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканці штату Нью-Джерсі зобов'язані 6% продажного податку

Комітет Оборони Української Спадщини
таГоловний Екзекутивний Комітет
Українського Народного Союзу
закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ

на його працю та акції для

1. Поширення правди про Україну
2. Поборювання очорнювання та знеславлення українців
3. Оборони громадських прав українців

Пожертви просимо пересилати тільки чеками, або поштовими переказами (не готівкою) на:

Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із вповненням випискою цього заклику.
Просимо подати суму пожертви своє ім'я, прізвище та адресу

Сума пожертви \$

ім'я та прізвище

число дому, вулиця

місцевість _____ стейт _____ поштовий код _____

Градуйційна вечірка „Рідної Школи” Українознавства

при катедрі свв. Володимира і Ольги у Вінніпегу

Таблю градуйців „Рідної Школи” українознавства при катедрі свв. Володимира і Ольги у Вінніпегу. Верхній ряд, зліва: о. Роман Кисілевський, Ярослав Іванчук, Володимир Мельник, Мирослава Стелмак, о. Богдан Боровець. Середній ряд (зліва): Івась Балюта, Петрус Пекарський, Ліда Журавська, Василь Балюта, Анна Лепка, Антін Горський. Нижній ряд: Митрофан Кравчук, Багія Лагам, Мішель Лагам, Андрій Іванчук. Мистецьке оформлення таблі Галі Столяр.

ничий Остап Гавалішкі, від Відділу Об'єднання Жінок Ліги Визволення України гарний привіт зложила голова Тетяна Сидор та роздала грошові нагороди, які одержали: Андрій Іванчук, Василь Балюта, Ліда Журавська, Антін Горський і Анна Лепка.

Петро Монастирський зложив привіт від Ради Українських „Рідних Шкіл” у Вінніпегу та вручив усім градуйцям українські спідвишники. Від Клубу українських професіоналів та підприємців зложив привіт Михайло Рута і вручив дві книжки як нагороди, які одержали: Андрій Іванчук — „Лесь Українка”, „Збірник праць на 100-річчя поетки”, видане Світовим Комітетом для відзначення 100-річчя з дня народження Лесі Українки, і Василь Балюта — „Англо-український словник М. Л. Подвезька. Також вручив чотири грамоти, які одержали градуйанти Андрій Іванчук, Василь Балюта, Ліда Журавська та Антін Горський. Гарний привіт зложив Роман Бабух від ошадно-кредитової спілки „Карпати” та вручив усім градуйцям ошадно-кредитові кооперативи.

Усі промовці раділи успіхам нашої молоді та висловлювали надію, що вони, пішовши у світ на вищі студії до університетів, будуть там амбасадорами української справи та ширитимуть правду про долю нашої поневоленої, але нескореної Батьківщини — України.

Усі промовці підкресливали важливість правильного виховання молоді та висловлювали сподівання, що наша молодість гідно репрезентуватиме українську спільноту перед чужинським світом та залишиться вірною ідеалам своїх батьків.

І під таким аспектом треба дивитися на ці традиційні градуйційні вечірки. Це не тільки час розваги і забави, але в першій мірі важливий засіб виховання молоді.

Письмові привіти дуже гарно відчитали Багія Лагам від Організаційної комісії СФУЖО, Митрофан Кравчук від президента Центрального Комітету Українців Канади д-ра Дмитра Ціпів-

ника та Івась Балюта від Українського запомогового Братства св. Миколая.

Також письмові привіти градуйцям одержали від Архiepархіальної Управи Ліги Українських Католицьких Жінок Манітоби, від товариства читальні „Просвіта”, від Канадської Фундації Українського Вільного Університету, від Товариства „Рідна Школа” ім. Маркіана Шашкевича, від Братства Кошишніх Вояків 1-ої Української Дивізії Національної Армії та від Канадсько-Українського Інституту „Просвіта”.

З прощальною промовою до випускників „Рідної Школи” звернулася опікунка 10-ої класи Ярослава Іванчук, яка у своєму слові дала признання градуйцям за їхню пильність, послідовність і працьовитість впродовж десяти років навчання в „Рідній Школі”, чого результатом є сьогоднішня градуйційна вечірка і одержання свідоцтва та грамот про успішне закінчення „Рідної Школи” українознавства. Також заохочувала градуйців до подальшого поглиблення знань з ділянки українознавства, що дасть їм доступ до скарбів української культури та науки. Своє слово закінчила побажанням якнайкращих успіхів на майбутнє.

Опісля викликала градуйців і вручила їм грамоти, свідоцтва та книжкові нагороди: „Т. Шевченко-малюк”, ілюстроване видання праці Івана Кейвана, книжку: „Україна і українці” І. Овечка, яку градуйці дістали від Українського Запомогового Братства св. Миколая.

Милу несподіванку для всіх, а особливо для градуйців, зробив Український Народний Союз, який переслав кожному градуйцям чек на 25 дол. Таким символічним жестом УНС дуже часто це виконує протягом довгих років, і тому УНС належить широкерічне подяку та признання.

Слово від імені градуйців мали Андрій Іванчук та Ліда Журавська, які зі зворушенням висловлювали подяку батькам, учителям, виховникам, опікунці „Рідної Школи” о. крилошанинові Романові Кисілевському, а зокрема теперішній господині 10-ої класи учительці Ярославі Іванчук, та підкреслили: „Ми всі дорожимо нашою українською школою, бо школа допома-

гає зберегти наше молоде покоління при українстві”. Опісля Антін Горський дуже гарно і зі зворушенням висловився декламацією „До Молоді” Старицького.

Батьківський привіт зложив голова градуйційного комітету Іван Балюта. Він поградував градуйцям за успіхи і досягнення під час 10 років навчання у „Рідній Школі” українознавства та зложив ширшу подяку родинам, учителям та отцям катехитам за довготривалу працю над нашою молоддю, подякував усім членам градуйційного комітету за їхню віддану працю в підготовці градуйційної вечірки.

У духовному піднесенні присутні проспівали градуйцям „Многая літа”. Опісля Андрій Іванчук вручив Владиславу Максимові Германюкові подарунок від градуйців у доказ подяки за присутність на вечірці, а Ліда Журавська вручила подарунок о. крилош. Р. Кисілевському за довготривалу опіку над „Рідною Школою”. Присутні зі зворушенням заспівали пісню Василя Симоненка „Мати синові”.

Вітала Івась Балюта подякував господині 10-ої класи Я. Іванчук за віддану працю у „Рідній Школі” українознавства та вручив їй китицю рож і гарний дарунок, як також вручено дарунки о. катехитові Б. Боровцеві, директорові школи В. Мельникові та учительці М. Стелмак.

Попрошений до слова Владислав Максим Германюков у своєму слові підкреслював вагу української мови, яку треба плекати, вивчати та поширювати та нею пошлугуватися у всякій комунікації, вона повинна і мусить гомоніти у наших хатах, у нашій Церкві, як також згадував про приготування до 1000-річчя Хрищення Русь-України. Закриваючи градуйційну вечірку, Василь Балюта подякував Владиславу, всім священикам та присутнім, що своєю участю звеличили градуйційну вечірку. Молитвою, яку провів о. Богдан Боровець, закінчено цей надзвичайно гарний вечір. Під звуки оркестри Марка Коритовського в танець пішла молодь та гарно забавлялись до пізньої ночі.

Ярослава Іванчук

Пресовий Фонд „Свободи”

На цьому місці друкуємо імена тих ВІШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи” і дитячого журналу „Веселка” та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 16.

О. Лаба, Амстердам	30.00	О. Метельський, Нортгемптон	3.31
М. Ржепецька, Нью Йорк	30.00	Е. Лехман, Відлімантін	3.00
Н. Н.	25.00	І. Чапля, Сан Сіті	3.00
С. Неша, Фінікс	25.00	М. Андрейко, Бруклін	2.00
П. Пундій, Чикаго	20.00	М. Бауус, Рочестер	2.00
І. Рондзак, Натик	20.00	В. Бриглер, Монреаль	2.00
Я. Личкоський, Семінол	18.57	І. Війтнік, Фініксвилл	2.00
П. Буковинський, Бейон	13.51	Б. Гомерський, Вен Насс	2.00
В. Бойко, Джерзі Сіті	12.00	П. Гусак, Нью Йорк	2.00
Т. Закладський, Торонто	12.00	Ведерфілд	2.00
Г. Іванів, Джерзі Сіті	10.00	С. Кешик, Глочестер	2.00
І. Мушкевич, Торонто	10.00	І. Косіковський, Віндзор	2.00
В. Наконечний, Вашингтон	10.00	В. Кулуніч, Нью Йорк	2.00
Л. Рибішкі, Пассейк	10.00	А. Лучанко, Рочестер	2.00
М. Хойнацька, Оук Форест	10.00	П. Лушак, Бандер Бей	2.00
П. Максимонко, Альгонкін	7.44	Р. Мазяр, Бломфілд	2.00
О. Ільків, Бруклін	7.00	В. Михайлів, Філадельфія	2.00
М. Кінаш, Дітройт	7.00	Б. Ожежинський, Джексон Гайтс	2.00
М. Перейма, Ла Саль	7.00	А. Озимко, Клифтон	2.00
М. Суліма, Рочестер	7.00	А. Оскан, Торонто	2.00
Д. Хухра, Кергонкон	7.00	Г. Ошпик, Автремонт	2.00
С. Розак, Гамбург	6.15	В. Нішук, Балтимор	2.00
М. Аврамчук, Кергонкон	5.00	Н. Панчак, Філадельфія	2.00
Р. Біловус-Кратко, Лейквуд	5.00	Е. Сенішин, Монреаль	2.00
А. Зайц, Норридж	5.00	Д. Стефур, Вудсайд	2.00
О. Карпак-Бенцаль, Мінеаполіс	5.00	А. Хомяк, Таксон	2.00
І. Лотоцький, Норт Порт	5.00	Т. Яровенко, Грінзбі	2.00
В. Мельничин, Френкфорт	5.00	С. Серкез, Ірвінгтон	1.00
А. Мошю, Чикаго	5.00		
М. Телюк, Стемфорд	5.00		
М. Франко, Клівленд	5.00		
О. Чорний, Брапорт	5.00		
С. Чучук, Чикаго	5.00		
С. Розак, Гамбург	4.75		
Г. Паранчук, Ляшін	4.52		

ДЕЯКІ ПОМИЛКИ

У статті Льва Якевича „Нові і старі в медичних науках” („Свобода”, ч. 126, 3-го липня н.р.) має бути: „Вистачить тільки згадати, що в 1700 роках до Н.Х. існував славний звід законів Гаммурабі...” та в статті „Сильні постаті Славої статі” („Свобода”, ч. 145 з 31-го липня н.р.) треба читати: „небожа гетьмана Мазени, з Ганною Мироною Забілою, який закінчився шлюбом, проти якого виступала майже вся козацька старшина на чолі з будучою гетьманшою (Орлицевою) Ганною Герцк...” Ред.

ВІД НАС

ЕВА КОЛТОНЮК ГАН, член та президент 369-го Відділу УНС в с. Миколая в Палмертоні, Па., померла 5-го липня 1987 року на 78-му році життя. Членом УНС стала 1943 року. Залишила у спадку три дочки: Дороту Зелінську, Гелен Навроцьку та Керол Голм і чотирьох синів: Михайла, Володимира, Василя і Давида; братів Франка та Олександра і три сестри: Франіс Белдич, Стефана Фрост та Стефанію; 21 онука і 6 правнуків. Похорон відбувся 9-го липня 1987 року. Вічна їй Пам'ять!

Павло Крепич, секр.

КАРОЛІНА АНДРУСЕВИЧ член УНС Відділу 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 24-го червня 1987 року на 91-му році життя. Нар. в листопаді 1895 року в Україні. Членом УНС стала 1935 року. Залишила у спадку дочку Катерину і Софію, онуків Керол, Джек, Лінду, Сінді, Ларрі і 6 правнуків. Похорон відбувся 9-го липня 1987 року на цвинтарі св. Хреста в Дітройті, Миш. Вічна їй Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

ЮСТИНА (СТЕЛЛА) ГАЛЧІШАК, член УНС Відділу 292-го в Дітройті, Миш., померла 3-го липня 1987 року на 94-му році життя. Нар. 16-го червня 1893 року в Самборі, Україна. Членом УНС стала 1925 року. Залишила у спадку синів Івана і Стефана, шість онуків і 13 правнуків. Похорон відбувся 6-го липня 1987 року на католицькому цвинтарі св. Домініка в Клівтоні, Миш. Вічна їй Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

ОРКЕСТРА ГІРНЯКА

В репортажі про 31-й Об'єднаний Сеньйорів УНС „Свобода” ч. 141 з 25-го липня 1987 року н.р. „Е. Волошин очолює Об'єднання Сеньйорів УНС”, слід спиратися: „Вістак під звуки оркестри Гіряка сеньйори забавлялися...” Р. Б.

ДО ВИНАЙМУ

МЕШКАННЯ до ВИНАЙМУ
4 1/2 кімнати. Місячно \$650.00.
Проху дзвонити:
Stanislaw Magin
Tel.: (201) 997-3818
або писати:
20 - 1st St., North Arlington, N.J.

SERVICE

ORCHESTRA
ВЕСЕЛІ НОЧІ
P.O. Box 297, Liverpool, N.Y. 13088
Michael, (315) 468-0088
Walt, (315) 487-5854

26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009

МАЄМО БАНДУРИ НА ПРОДАЖ

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Замісць похоронів у БРОНКС БРООКЛІН
NEW YORK. ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА
ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуга ЦИРА / ЧЕСНА
Our Services Are Available
Anywhere in New Jersey
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Брук / перенесенням тілних Останків з різних країн світу

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

UKRAINIAN NATIONAL SERVICE

Український Національний Цвинтар-Пам'ятник помагають всі справи пов'язані з похороном і похованням в ССА.

4111 Pennsylvania Ave., SE
Washington, D.C. 20746
Tel.: (301) 568-0630 — Days
(301) 855-8864 — Sat., Sun.,
Eve. & Holidays
MAIL: PO Box 430
Dunkirk, MD 20754

ІРАНСЬКА ВІЙСЬКОВА флотія розпочала в Гормузкій затоці триденні маневри і військові спостережні

побойові, що між іранськими кораблями і американськими. які супроводжують олівні танкери Кувейту під американськими прапорами, може дійти до перестрілки. тим більше, що місце маневрів вибрано спеціально для демонстрації іранської морської сили. Багато говориться про самовбивчі групи, які, мовляв, готові виконати будь-яку атаку на американські кораблі, якщо їм дозволить на таку небезпечну зачіпку з американцями аятолла Хомейні й інші іранські екстремісти, що є тепер при владі.

CONVERSATIONAL UKRAINIAN

by Yar Slavutych

Дуже добрий підручник для ужитку студентів середніх і вищих шкіл, а також як самоучок для дорослих осіб.

Ціна 20 дол. з пересилкою. Замовляти у

ВИДАВНИЦТВО „СВОБОДА”

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканці штату Нью-Джерсі зобов'язані 6% стейтового податку

НЕГАЙНО ПОТРІБНО

ПРАЦІВНИКА-ЛОМЩИКА
І ТЕХНІКА

до висвітлювання фільмів (camera-man)

Радо навчимо. Побажане знання англійської і української мов. Платня залежна від досвіду. Добрі умови, включно з Major Medical. Дзвонити:

Svoboda, Adm. — (201) 434-0237